

923-рэ ильясым
пъэтхапэм
тъышегъэжъагъэу
кыдэкы

№ 107 (22796)

2023-рэ ильяс

ШЭМБЭТ

МЭКЬУОГЬУМ и 17

ОСЭ ГҮЭНЭФАГЪЭ ИИЭП

6 +
тисайт

WWW.ADYGOVOICE.RU

тихъитыу нэкл убъохэр

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъээзет

Къумпыл Мурат: «Экономикэр лъэгэпакхээм анэгъэсыгъэнымкээ Президентым къыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэкхэштых»

Я XXVI-рэ дунээ экономическэ форумэу Петербург щыкорэм түгүасэ пленарнэ зэхэсигьоу щизэхажагъэм Урысие Федерацием и Президентэу Владимир Путинир кыщыгушиагъ. Адыгейим и Лышхъэу Къумпыл Мурат зэхэсигьом хэлэжьагъ.

Кэ анахь цыкдум процент 18,5-кэ хэгъэгум щихэхьошт. Президентым игъо афильтэгъугъ кэлэццыкхээм атефэр ахъщэ 1эпилэгъумрэ зэтыгьо кэлэццыкхээм ахъщэ 1эпилэгъумрэ унагъом хахьоу илэм емыльтыгъеу зытельтигъэхэе палъэм нэс ахэр къаратынэу. Цыфхэм ящылэкээ-псөүкэ зыкьеэгээтигъэн, лэжапкээм хэгъэхъогъэн, 1офшён мыйготынгъэм кы-

гъэу хэхъонигъэ ышынним пае мэхъанэшхо зиэ лъэныкъохэр кыщигъэнэфагъех.

«Тихэгъэгу санкциехэр кызырашылэрэ лъэхъаным бизнесымкэ ыкы инвестициихэм кэ шьолтырхэм чаныгъеу кызахъафэрэм, 1офшэнэр езыгъэжъэгъякхээм, шьолтыр брендхэм 1эпилэгъу ягъэгъотыгъеном мэхъанэшхо зэрялэр тэ кыдгурэло. Хэгъэгум и Президент

фылэу «Лэгъонакхэрэ» Тэхъутэмийко районым щагъэпсыре промышленнэ паркырэ яхыгъэ проектхэр агы. Ахэм экономикэм хэхъонигъэшхо рагъешыгъ, 1офшэлээ чыплакхэр зэхэшагъэ хъущтых. Хэгъэгум и Президент зеклоным зэгъэушъомбгүйгэным фэгъэхъыгъеу непэ кылуагъэхэри аш фэлорышшэштых», — хигъэунэфыкыгъ Къумпыл Мурат.

перйт технологиехэр кызфэгъэфедэгъэнхэр, джырэ шапхэхэм адиштэрэ индустримальнэ амалхэр, лъэныкъо посаухэр зэхэцэгъэнхэр. Джыри икью зыкызыштымыгъэльэгъогъэ лъэныкъохэри аш хэхъэх. Ау ашкэ научнэ, творческэ амалхэр тэ, 1о хэлэл, тиэх», — кылуагъ Владимир Путиним.

Къэралыгъом ишаа гүшүэ аритыгь бизнесым зэрэтуункэхэрэм Урысием ихэбээ 1эшхъетхэм нахь кызэрэкырагъэчыштымкээ. Джащ фэдэу Президентвэм пшъэрыль фишыгъ компание цыкдумрэ гуртыгъэмрэ кахацкыжыххэрэм фэгъэлтэнгъэ хэльэу хэбзэлаххэр зэрарагъэтышт шыкдэр кыхихынэу, электрон сатыум 1эпилэгъу ритынэу. Аш пшъэрыль афишыгъ хэгъэгум товархэр кызызыхъыжыххэрэм 1эпилэгъу афэхъунхэрэ. Блэктыгъэ ильэс заком Урысием товархэр кызызыхъыжыххэрэм ясатуу тамыгъэхэр тхыгъэнхэмкээ лъэу тхыль мин 90-м ехъу алэклагъэхъэгъагъ. Джащ фэдэу Владимир Путиним игъо къафильтэгъугъ хваклэххэм яхыгъэ проектхэм апае фэгъэлтэнгъэ зыхэл чыфхэхэр къазэраратырэ программэм зырагъэушомбгүнхэй.

Адьгейим и Лышхъэу пленарнэ зэхэсигьом икэххэм къатегуцшыгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэмкээ, УФ-м и Президент ипсалэ экономикэм социальна лъэныкъоми 1оф зыдашлэн фэе 1офыгъо шхъаэххэр, тихэгъэгъу яштхэр зыгъэлсэ-

форумым кышишигъэ паслэм а лъэныкъохэр кызыхъигъэшгээх. Экономикакээм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кыхиятэгъальхъэ. Джащ фэдэу Адьгейим и Лышхъэу кыхигъэшгээ зэрэхигъэнэфыкыгъэм тэхэгъэний пае Президентым кыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр дгъэцэхштых. Бизнесымкээ амалзуй щылэхэр нахьшу шыгъэнхэмренэу 1оф дэтэшлэ, ишцэлэгъэ инфраструктурэр тэгъэлэс, инвестициихэр кы

Республикэм иэкономикэ хэвшыкIэу зыкъыригъэIэтыщт

Адыгейм иэкономикэ тапэкъи хэхъоныгъэ ышыным пае Адыгейм инвестиционнэ проектышхо заулэ щагъэцкэлэшт. Ахэм анахь шхъялэхэм зыкъэ ашыщ Тэхъутэмьыкъое районым промышленнэ паркэу «Инэм» зыфилоу кыышызэлъяхыщтым ипроект. Аш амалышухэр кытыштых. Джыри зы промышленнэ шъольырэу «Псэкъупсэкъэ» зэджагъэхэм игъэпсын иамал республикэм щихэппльэх.

Адыгэ Республикаэм иминистрэхэм я
Кабинетрэ Инвестиционнэ холдингэу
AVA Group инвестиционнэ зээзгыныгъэ
ацкілэ зэдашыгъы ыкли Петербург щыклюрэ
дунээ экономическе форумым ац ышы-
кіэтхэжкыгъэх. Адыгэ Республикаэм и
Лышьхъэу Къумпыл Муратрэ AVA Group
и Президентэу Ваган Арутюнянрэ алапэ
а тхыльым կадзэжкыгъ.

«Джырэ лъэхъаным индустримальнэ шъолъырхэм яшыны гүгъял! Э къэзытырэ лъэныкъохэм аицьщ ык! И хэгъэгум ипромышленность ихэхъоньгъэл! Э зиш! Огъэшихо къэклющт, производствак! Эхэр Ѣцы! Э хүнхэм иамал къэзытыщт! Оффэу Ѣцыт. Тэхъутэмькье районным промышленнэ паркэу «Инэмъир» Ѣцыгъэпсыгъэнымк! Э Оффышо зэш! Отхыгъ, Адыгейим ипроект шъхьа-! Эхэм ар зык! Э аицьщ. Тапэк! И а Оффиш! Энным зедгъэушьомбгъущт, джасц фэдэу зигугъу къэти! Йыгъэ Инвестиционнэ холдингыр тигъусэу зы промышленнэ парк джыри дэгэпсыщт. Республиком иэкономикэ тапэк! И хэхъоньгъэ ышынымк! Э, Оффиш! Эн! Э чыны! Тапэк! Эхэр

бэу ицыг хүнхэмжлэ а проектхэм яи. Уа-
гъэ кызыэрэключтыв сицыхъэ тель», —
кызыгъяа Альгейм и Дышла-хъа.

Промышленнэ паркын иконцепциин аухэсэгтэйн кызыеригъельга борэмкээ псөольшыным фытегъэпсхыхэгээ предпрятиихэр ары мышкээ резидент хьущтхэр. Промышленнэ паркым иғъэпсын пае къутырэу Псэкүүпсэ итемыр-къохъээ піэ лъэныкъоктэ гъэзэгээ чыгу гектар 32,9-рэ къыха якъыль. Ваган Арутюнян кызыеригъельга борэмкээ, ильэс заулекээ предпрятиян 3 ащ щагъэпсынэу мэгуульж — газ блокхэр, шхъаныгъупчэ блыпкъхэр, гъучи конструкциехэр а заводхэм къыдаагъякъыщых. Псэуальжээм ялофшэн заублэкээ, яофшэнпіэ чыптаактэу 335-рэ щылэ хъущт.

Джыре шапхъэхэм адиштэу зэкіз

псэуальзэхэм akloцхэр зэтыргацэлсыхва щтых. Материалхэу ящыклагъэхэр къы злэктагъэхъанхэм пae логистикэм ыльэ ныкъоклэ тыргацэлкүадэрэр хэвшшыклэу нахь makлэ хъунымклэ, продукциер къызерафеклурэм къыклегъэчигъэнымклэ а псэольяклэу къызэуяхыщтхэм яшо гъэшхо къэклошт. «Промышленнэ паркын

анаах шұғағъәу пылтхәм ашыңызғы чыпілә хәмрә инфраструктурәмрә икъюо қызыз рәдальтығағъәхәр, производствәхәр зыдештьыщтхә чыпіләхәр зәрагъәхъязырыгъәхәр. Урысыем ежъ иеу производствәхәр сый фәдерә лъэнүкъомкі иләнхәм ишігөшшо къектощт, сыда пломә ежъ итовархәр къидигъәкінхәмкі, іофшіләпі чыпілакіләхәр илә хұнхәмкі, экономикәм зиушъомбұгунымкі апстәуми яшіуагъә къыззәрәкіоштим сициыхъе тель. Джаш тетәу продукциендең цыфхәм къыздықтагъәхъаным илоф наахы һарығағын хұннымкі, логистикәм елхы

гъе юфтьхъабзэхэр нахь шлэхэу зэпгыгэ-
фэгъэнхэмкэ тимурадхэм амал дэгүү
къатышт», — къыхигъэштыг AVA Group
и Президентэу Ваган Арутюнян.

Инвестиционные проекты в сфере промышленности паркуются на Астана ЭКСПО-2017 и Астана МАКС-2017. Важно отметить, что в Астане планируется строительство новых производственных объектов, что способствует развитию экономики Казахстана. В частности, в Астане будут созданы новые рабочие места, что поможет решить проблему безработицы в стране.

Бюджетми хахъо фишЫщт

Дунэе экономическэ форумэу Петербург щыкюрэм Адыгэ Республикаэрэ пшъэдэкыжьёу ыхырыэмкэ гүнэпкъэ гъэнэфагъэ зиле обществэу «СФТ Пакеджинг» зыфиорэрэ зээлгыныгъ щызэдашыгъ. Ар зыфэгъэхыгъэр инвестиционнэ проектэу «Картонтара-2-м» нахыбэу гофрэр кыдигъэкыныр» зыфиорэр ары.

Тхылым алапе клаðзэжыгъ Адыгейим и Пышхъэу Къумпыл Муратрэ SFT Group идиректорхэм я Совет итхаматуя Анатолий Штейнбергрэ. Зэдэгүштээгүхэм яльэхъан проектым игъэцэклэнкэ амалэу ўшыгхэм анэсигъэх. Инвесторын гухэлэй ил ильэсэу къихъащым гофрэм икъыдэгъэкынкэ ятлонэрэ чэзыур Мыекуяапе щитгүпшинынэу. Тызэрэщигъуазэм-кэ, предприятиеу «Картонтарэм» гъэхъагэх хэльзэу ившээрлыххэр бэшлагъэу егъэцаклэх. Проектым къыдилтыгтэхэрэр гъэцэклагъэ зыхъухэкэ, тоофшэпти чыплаклэу 120-рэ фэдиз ўшыг хъушт.

Инвесторым кызырэхигъэштыгъэмкіе, инвестициихэр хэлхьэгъэнхэмкіе Адыгэйр анахь гүгъялгэе инхэр залпхын

пълэкъышт чыпіләү щыт ыкыл рахъухъяэз хәр пхырышыгъэнхәм ифеди хәль. Рес публикәм инвестиционнә политикә дәгүз зэрэшыгхыращырәм, инфраструктуреү щыләм ыкыл инвестиционнә площацкәр зыдэгъэззәгъэ лъеныхъор йәрыфэгъо зэрэшытим къаҳэк!еу амалышуҳэр проектым къызыэрек!ек!оштхәм уигугъа п!е тебъязъын пълэкъышт. Джаш фәдэу республикәм ихәбзә къулыкъуҳэм зәдә ләжъеныйгъэм ылъеныхъок!е опыт дәгүз я!е зэрэхъугъэм, Адыгейим «Картон тарәм» бәш!агъеу Ioф зэрэшиш!әрәм яш!уагъек!е проектыр гъехъагъе хәль!еу гъәцек!агъе зэрэхъущтым ущыгуын пълэкъышт. А предприятиер тхыныш!әм ыкыл аш! хәш!ыкылгъәхәм якъыдэгъе

къынк!е Урысыем икъын блә ипредприятие пәрхәм зык!е ашыщ Тыкъеззыуҳэр дунаим икъеухъумэнк!е джырэ шапхъэхәр къыдаллын тәхәзә, аш! игъэк!екъын епхыгъе Ioфтхъабзәхәр зэрахъәх.

«БэшИагъэ тэ республикэм тызитыр, непэклэ ИэнэИсэнэыгъэ зыхэль нэбгырэ 500 фэдизмэ мыц Йоф ѢашIэ. ПроизводствакIэхэр Ѣылэхэ зыхуукIэ, нэбгырэ пчыагъэу ащ Ѣылажжээрэм джыри къыххэхъоцт.

хэр щарагъэгъотых. Инвестиционнэ проектхэр лынгээкlotэнхэ мурад ти. Тигухэлхэм зыкэ ацыц промышленнэ паркэу «Инэм» зыфиIорэм завод щыгэ-псыгъэныр. 2026-рэ ильэсэйм шломы-кIэу ар ттиIупынену ары. Ари гофрэм икъыдэгъэкIын фэгъэзэгъэшт. ПроекттIур гъэцэкIагээ зыхжукIэ, Урыссыем икъыблэ им предприятиехэу гофрэм икъыдэгъэкIын фэгъэзагъэхэм анахь инхэм ахалтын хүүщт», —
кыIуагь Анатолий Штейнберг.

Адыгейим и Лысьвильским проектам мэхьанэу илэр къыхигъэштыг ыкчи бэшада гъэу Ioфшэнымкэ цыхъэшлэгью щигъя лъэныкъом удеэлэжъэным къеухышу зэрэфэхүн ыльэккыщтим анаэ тырага риgyэдзагь. «Картонтарэм» а лъэныкъом кэ Ioфышо зэргийцаклэрэм ыкчи бизнесым социальнэ пшъэдэккыжь зэрийн хыирэм шъхъафэу ягугуу къышыгты Къумпилы Мурат.

Унашъохэм ишигагъэ

Дунээ экономическэ
форумэу Петербург
шыкIORЭМ Адыгэ
Республикэмрэ фирмэу
«1С» зыфиорэмрэ
къэбарлыгъэлэс техноло-
гиехэм альэнныкъокIэ зэдэ-
лэжьэныгъэм фэгъэхыгъэ
зээгъыныгъэ щызэдашыгъ.
Тхыльым алапэ kladzэжыгъ
AP-м экономикэ хэхъоны-
гъэмкэ ыкIи сатыумкэ
имиинистрэу Шэуджэн За-
уррэ мы фирмэм ипащэу
Борис Нурадлиевымрэ.

Хэвлэхэнхэр. Зэдэлэжжээныгъэм ильзэнкъо шъхь-
лэу хъущт шъольыр проектэү «Цифрэ
экономикэм пae кадрэхэр» зыфиорэр
пхырыштыгъэнэр. Республиком иеджа-
пIэхэм атегзэпсихъягъэу гъесэныгъэм
ыльзэнкъокI къэбарлъягъэлэс тех-
нологиехэм япхыгъэу lof зышшэшт ка-
дрэхэр уахтэм диштэу гъэхъазырыгъэн-
хэм а зээзгыныгъэр тегтээпсихъягъ.

БИЗНЕС-ХЪАКІЭЩ МЫЕКҮУАП

КҮҮДЭРҮҮЦОЩТ

Дунэе экономическэ форумэу Петербург щыкюрэм Адыгэ Республикаэрэ 1ахъзэхэль обществэу «Центр-Отель» зыфиорэмрэ зэдэлэжьеныхээ зэрээздырялэштим фэгъэхынгээ зээгэйнингээм тигъуасэ щызэдькіэтхагъэх. Адыгейм и Лышъхэу Күмпил Муратрэ 1ахъзэхэль обществэу «Центр-Отель» илъыклоу, AVA Group и Президентэу Ваган Арутюнярэ а документым кітхажыгъэх.

Мыекуап эхакіэш комплекс изэтъэпсихан тельтигъээ инвестиционны проектыр агъэцкіэнэу зээгэйнингээм кыдэлъйтэ. LeePrime Group иурысые хакіэш оператор исеть мы проектыр хэхъащ ыкы LeePilme business hotel Maykor алоэ еджэштых.

Инвесторым кызэртыгъэмкіэ, Мыекуап эхакіэштыг хакіэшты номери 162-рэ хэтышт. Аш бизнес-гупчи, технологи пэртихэм адиштэрэ оборудование зэртышт медиа-гупчи, комплекс зэфешхъафхэри, фитнес-зали, лъепкъ, европэ шхынгъохэр зыщагъэхъазырышт шхаплы хэтыштых.

«Ичыонс зэрэфабэмкіэ, Урысаем ишъольырхэу экологическэу къабзэхэм ярайтинг чыпілэ пэртихэр зэр-ишигъхэмкіэ Адыгейр зэлъаш. Зеклохэр нахыбэу республикэм къиханхэм а истээр фэйорыш. Зеклохэм къаххъоным, лъэгэл-тихохэм атетэу йофхъабзэхэр зехъэгъэнхэм яамал псөолъакіэм къытышт. Ильесим къыклоу зекло 58000-рэ къалам къеконеу къитэдээ, — къыуагъ

LeePrime Group ишщэу Сергей Ли.

Адыгейм и Лышъхэу зэрхигъеунэ-фыкыгъэмкіэ, рекреационнэ амалышхохэр зилэ республикэр Урысаем исхэм зызыщагъэпсэфы аштоигъо чыпілэхэм ахалтыта хууъэ. Мы аужыре ильсисищим зекло миллионныкъом нахь мымакіэу тиреспубликэ къихъагъ. Зыгъэпсэфыпілэ «Лэгъонакъэр» затупщики, ахэм фэдэ пчагъэ къаххъошт.

«Республикэм зыналэ къытезидзэхэрэм зэрахахъорэм тегъэгүш. Зыгъэпсэфыпілэ Адыгейр къыхэзыхыхэрэр нахыбэу хуунэу тифай. Аш пае фэло-фашигъэр дэгъоу зыщагъэцкіэштхэ, номерыбэ зыхытышт зекло псөуальхэху джыэр шапхъэхэм адиштэхэрэр нахыбэу тилэнхэ фад. Джары бизнес-хакіэш Мыекуап эхупчэ щит-ши зыкытишохъор. Аш фэдэ йофыгъом изэшохын бишлагъэ тывыдэлжээрэр. Инвесторыр тилэнхэгъоу джыэр шапхъэхэм адиштэрэ хакіэш комплекс тфэшишнэу, зеклонымкіэ республикэм амалэу ишхэм зызыгъэушиомбгүйт концепцием ар дишитэнэу,

Мыекуап э итепльэ аш къыгъэдэхэнэу сэгүгъэ», — къыуагъ Күмпил Мурат.

Мыекуап э ихупчэ амалухышуо итыгъэ хакіэштым ычыпілэ жъогъуилл зиэшт бизнес-хакіэш ильс заулкіэ инвесторым ыгъэпсын имурад. Проектым ишуагъэкіэ йофшепілэ чыпілэ 209-рэ щылэ хууът.

Адыгэ Республикаэр и Лышъхэу зэрхигъеунэфыкыгъэмкіэ, зеклоным зегъэушомбгүгъэнымкі, Мыекуап э итепльэ нахышу шыгъэнымкі, къэлэ гупчэр нахь зэтгээпсихъагъэ хуунымкі проекти мэхъанэшко и. Ильесыбэрэ амалухышуо щытыгъэ псөуальхэм ычыпілэ хакіэштыкіэ къитэджэнхэм зэрэшгүйтээр Күмпил Мурат къыхигъэшгүйт.

«Республикэм къыгъэгүнэрэ чыпілэ

постэуми зеклонымкіэ амалэу ялхэр къызфэдэхэфедэхэ тилогъу. Республиком икуущаальхэм анэмкіэу, Мыекуапи цыфкыаплэ, зеклохэр жсугъэу къызкіллэрэ чыпілэу хуун фад. Аш пае зеклонымкіэ ишкілэгъэ инфраструктурэр гъэпсэгъэн фад. Непэ хакіэшхэм ячыпілэхэм бэу къаз-раклоупчэр тинэрэльгъэ. Джаш пае республикэм хакіэш заулэ щагъэпсы ыкылхэр щагъэкілжъых. Кавказым хакіэшхэр лъэшэу щагъэлъаплэх, фэло-фашигъэр хакіэшхэм нахышию агъэцкілхэм япхыгъэ тиээрэльхэр зэшлэхых. Хакіэштыкіэ агъэпсы зыхуукэ мыш фэдэ шапхъэхэр къыдальтэнэу сэгүгъэ», — къыуагъ Күмпил Мурат.

ЯШТЭНКИ КҮЭКІОЩТ

зэгэйнингээм кітхэнхэм ыпекіэ Адыгейм и Лышъхэу къыхигъэштыг цифре технологиехэм атетэу йоф зэдашэ зыхуукэ лъэнүкъубэхэр пынкіэу зэшлохыгъэ хуунхэм иамал щылэ зэрэхууцтыр.

«Цифровизацием зеушъомбгъу ыкыл ишъольырхэм нахь шогъэ ин хэльэу пэцэнгъэгъэнымкіэ уаххтэм диштэрэ амалхэр гъэфедэгъэнхэу пишэриль къегъэуцу. Тэ зэрэлтэлтэрэмкіэ, «IC-м» зэдэлэжъенгъэу дитиэштим ишъуагъэ къэкіошт республикэм цифрэ технологиехэмкіэ йофыгъоу къитаджэхэрэр зэшлэхыгъэнхэмкіэ, республикэм пэцэнгъэгъэнымкіэ ыкыл оптышилоу щылэ хуугъэр гъэфедэгъэнымкіэ», — къыуагъ Күмпил Мурат зэгэйнингээм къытегуущиээ.

«Зэрэлтэлтэрэмкіэ, тизэдэлэжъенгъэгъэнымкіэ ишъуагъэ къэкіошт ишъольырхэм цифрэ технологиехэмкіэ амалэу ишхэм джыри нахь заушъомбгъунымкіэ. Финанс-хызымэт йофшілэнэм фэгъэхыгъэ къэбарыр зы чыпілэ шыззэлгъэкіэгъэнхэм амал къытагъи Адыгейм и Правительствэ унашохэр штэгъэнхэмкіэ къэбарыр ижомлэхъанэу. А истэуми яхыгъэу боджет ахъщэри хэшилгээ ишъуагъэ нахь ишүгъоягъэ хууцт», — къыхигъэштыг Борис Нуралиевым.

АДЫГЕИМРЭ «СИНЕРГИЕМРЭ» ЗЭЗЭГҮҮНЫГҮЭ ЗЭДАШЛЫГЬ

Адыгэ Республикаэрэ корпорациеу «Синергия» зыфиорэмрэ гъэсэнгъэмкіэ, бизнесымкіэ, социальнэ ыкыл нэмымкі лъэнүкъохэмкіэ зэдэлэжъенгъээ зэдэриялэнэу Петербург щыкюрэ я ХХVI-рэ дунэе экономическэ форумын щыззэгъэнгъэх. АР-м и Лышъхэу Күмпил Муратрэ корпорациеу «Синергия» ипрезидентэу, Урысие Федерацием и Къэралыгъо Совет и Комиссие хэтэу Вадим Лобовырэ зэзэгүүныгъэм кітхэнхэм

«Гъэсэнгъэмкіэ системэ дэгъу зэхээгъэныр, щылэнгъэм яфэ-шиош чыпілэ щаубытынны иамалхэр тиньбжысыкілхэм ягъэгъотыгъэныр Адыгейм хэхъонигъэ зэришылт лъэнүкъо шихъаилхэм аицых. Федеральнэ гупчэр І-пылэгъу къитфэхъузэ, мы лъэнэ-къом тишилтэй къитфэхъузэ, хэгъэгүм, республикем яшиштэрэ еджепілэ пэртихэм зэпхынгъэ адити, ныбжысыкіэ сэннаущхэм І-пылэгъу ягъэгъотыгъэныр иамалхэр зетэхъэх. «Синергийм» зэдэлэжъенгъэу дитиэштим кадрэхэмкіэ ыкыл наукаемкіэ республикэм амалэу ишхэм зыкыягъэлтэгъэнхэм, инвестициихэр нахыбэу Адыгейм къыхалхъанхэм зэрафэйорышілэгъэтим сицыхэ тель, — къыуагъ АР-м и Лышъхэу Күмпил Мурат.

Вадим Лобовырэ къызэрхигъэштыгъэмкіэ, университетэу «Синергия» зыфиорэм Адыгейм щылсанхэрэм амал аригъэгъотышт гурит, ашшэрэ гъэсэнгъэ, гъэсэнгъэ тедээ зэраагъэгъотырэ программхэмкіэ еджэнхэр, республикэр зыфенхъо сэнхъатхэр ала къырагъэ-

ханэу. Оффайн, онлайн шыкілэх эджехэнхэ альэкышт. Хэушхъафыкыгъэ дээ операцием хэлжэхэхэрэм якэлэцыкхэм ашшэрэ гъэсэнгъэм изэгъэгъотынкіэ фэгъэктотэнгъэх ялштых. Хэушхъафыкыгъэ дээ операцием иветеранхэм непэкіэ ящылагъэу щыт сэнхъатхэр ыпкіэ хэмэльшэу «Синергийм» аригъэгъотыштых. Ахэм социальнэ адаптациемкіэ Гупчэм зыфагъэзэн, сэнхъат гъэнэфагъэ къыхахын, аш феджэнхэр, etlanэ пэлдэвьэу «Синергийм» къепхыгъэ компаниехэм йоф аашашэн альэкышт.

Еж-ежырэу йофшіэн къызыфээгъотыгъэхами Адыгейм ипредпринимательхэм гъэсэнгъэ мыш щыззэрагъэгъотышшт. Программэ 69-у Урысие Федерацием экономикэ хэхъонигъэмкіэ и Министерствэ ирж ылъэгъэхъанхэмкіэ «Синергийм» щырагъаджэх. Джаш фэдэу республикэм икъэралыгъо къулыкъушихэм ялштээсэнгъэ зыкыегъээтигъээными ар дэлэжъэшт.

«Адыгейм социальнэ лъэнүкъомкіи, экономикэмкіи кіэ горхэр щагъэфедэнхэ альэкыштэн джырэ шапхъэхэм адити, гъэсэнгъэ дэгъу зилэ пацхэр амыгъэхъазырхэу. Специалистхэм технологијэхэр къызфагъэфедээ, ишъуагъэ къытэу

тишэрильхэр агъэцкіэн алъэ-кышт. Гъэсэнгъэмкіэ программэхэм язэхэгъэуцонкіэ урысие, дунэе опытыр «Синергийм» йозубытилэ къызыфешы, къэралыгъо къулыкъушихэм, бизнесым, нэмымкі организацием ящикигъээ кадрэ дэгъуухэм ягъэхъазырхэн ахэр фэйорыш. — къыуагъ Вадим Лобовыр.

Зэдэлэжъенгъэм амал къытагъи Адигэхэмкіэ икъызфагъэфедэнхэр. Джаш фэдэу республикэм икэлэдеджаклохэм гъэсэнгъэ тедээ зэраагъэгъотырэ программхэмкіэ еджехэнхэр зарагъэтхын, непэкіэ ящикигъээ сэнхъатхэм нэйусэ зафашын, программированиемкіэ курсэу «Код будущего» зыфиорэр акун, спорт программированиемкіэ чемпионатым хэлжээнхэ альэкышт.

Джаш фэдэу зеклоным зегъэушомбгүйхэм, форумхэм фестивальхэмрэ язэхэшэн, къалэхэм янинфраструктурэ изэтгээпсихан технологијэхэр щыгъэфедэгъэнхэм атэлтигъээ проектихэр зэзэгүүныгъэм къыцыдэлэлтигъэшт.

АР-м и Лышъхэу ипресс-къулыкъу

Сурэтхэр: А. Гусев.

Цыфхэм япсауныгъэ икъеухъумэн фэлажеъхэу льытэненгъэ зыфэтшыахэрэ!

Шуумэфэк! ехүулэу гуфэбэненгъэ хэльэу тышнуу фэгушо!

Медицинэм зищыненгъэ езылхыгъэ, цыфхэм япсауныгъэ игъэлэтийн мышьыжэу дэлжээрэ пстэуми инэу тызэрафэрэзэр джыри зэ кыхэдгээшчийн иамал мы мафэм къеты.

Уврачынам пае шэненгъэ куу уилэктэ икъущтэп, угу фэбэн, гукэгтуу пхэлтын фае. Сымаджэхэм шуя-дэгумэцкызэ, узум теклонхэмкэ къаруу ахэшьольхъэ,

нахь зыфырикуужынхэмкэ шушишыагъэ яшьогъекы. Ары цыфхэм врачым льтэненгъэ зыкыфашырэр.

Непэ Адыгейим зипшэрыльхэр дэгьюу зыгъэцэклэрэ, иэпэлэсэненгъэ зыхэль врачыбэ щелажэ.

Цыфхэм къагьашэрэр нахьбэ хуунымкэ, технологиякэхэр гъэфедэгъэнхэмкэ, медицина учреждениехэр нахь зэтегъэпсихэгъэнхэмкэ Адыгейим бэ щызэшыахырэр.

Тэ тфэлэлкыщтыр зэктэшт медикхэм юззенымкэ амал дэгүхэр ягъэгъотыгъэнхэм, яшьэрыльхэр джыри нахьшылуу агъэцэклэнхэм апае.

Республикэм имединэн иофышыахэм, иветеранхэм

ягууетыненгъэрэ ялэлэсэненгъэрэ апае инэу тызэрафэрэзэр къэтэло.

Ныбджэгэуу лялпэхэр, зэклэми тышьуфэльюо псауныгъэ пытэ, щылэклэшүү шушишыненуу, цыфхэм ящыкэгъэ шылпкызу щыт юфэу жуугъэцакэрэм гъэхъэгъэшхохэр щышьушынхэу!

Адыгэ Республикаем и Лышхээу, Урысые политическа партие «Единн Россиям» и Адыгэ шольыр къутамэ и Секретарэу Къумпыйл Мурат

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЭР

ШъхъэкIэфэненгъэр къылэжьыгъ

Медицинэ сэнэхъатыр зими ебгээшэнэу щитэп. Аш иофышыахэр ары цыфхэм ищыненгъэ кызэтезгъянэхэрэр, льызыгъэ-къуатэхэрэр, анахь льаплэу тиэ псауныгъэр къэзыуухъумэхэрэр.

Ныбжыкэ врач Иэлэласэу, зищытхуу плон кызынтефэу тиэлэгэцкылэп. Ахэм зэу ашыц Адыгэ республикэ Кэлэцыкыу клиническе сымэджэшчим иврач травматолог-ортопедэу, отделением ишашуу Кыкыл Руслын.

— Медицинэм ылъэныкьокэ зызгээзэнэу зэрэхүүгэе улчэр бэмэ къыснэ, ау аш иджэуап джы къызэнэхъэми къэсненэу сшэрэп. А уахтэм съкъызынэснэм сяя-сятэхэм «дэгүуба врач сэнэхъатыр кыхэпхыгъэм» къысауагъыкыи а льебэ-къоу сшыгъэм съкъыкъэгъэузы мафи къыхэкъыгъэп. Сяя-сятэхэр предпринимателых, ау ахэм ягъогу съкъыкъуагъэп. «Сыда анахьэу травматологиер кызыкъыкъэхъигъэр?» алоу къыс-сэупчыкъэм таубытагъэ хэльэу джэуап къэстэжын слъэкъышт. Джыри съистудентэу я 4-рэ курсым сисэу седжээ, операцием сихэфэнэу хуугъагъ. «Пазл зыфаю зэхэтэкъуагъэр зулуу-уоикэ узммыжэгъэ сурэтыкэ горэ къызэхэуцо, джащ фэд травматологии сэнэхъатыр — Иэлкэ-льэпкыр зэрэуугъоижырэм кэхууру ельтыгъ. Нэрэлэгэгэу сферхуу гэе операцием үүж а льэнинкэом зызэрэфэз-гъээшччир теслибулагъ, — гүшээз къыуагъ Руслын.

Аш къызэрэтифотагъэмкэ, 2010-рэ ильэснэм Пышээ къэралыгъо медицинэ университетын икъутамэу Мыеекъуапе дэтыгъэр «Иэзэн Иоф» зыфилорэ льэнинкэом къыуухыгъ. Интернатурэр травматологиемкэ Краснодар зыщекүл, къызыхыгъэ кэлэ гупсэм Иоф щишэнэу 2011-рэ ильэснэм кыгъээжыгъ. Адыгэ республикэ клиническе сымэджэшчим иуягъ. Апэ травматологиемкэ отделением дежурст-вэхэр щихынтыгъ. Нэүжым къэралыгъо программэу «Зем-ский доктор» зыфилорэм къыдыхэлжытагъэрэ Дэлжэх район гупчэ сымэджэшчим ильэсити-рэ къетыгъ. Республике сымэджэшчим кыгъээжыгъюу Иоф щишэнэе, 2019-рэ ильэснэм Кэлэцыкыу сымэджэшчим травматологиемкэ иотделение ишашуу агъэнэфагъ.

Цыфхэм ипсауныгъэ къэуухъумэнр къызэрэрикэл ыкыл-псынкэлэп. Ар етлани Кэлэцыкыу

зыхъукэ екюлэктэ гъэнэфагъэ ищыкыагъ. Отделением зэриапашэм къыхэкъыкэ зэхэшэн Иофшэнхэм зэрэпыльм даклоу, Иэзэнни чанэу хэлажэ. Сымаджэхэм альэпльэ, операциехэр ешыхъ. Фыкъонигъэ ыкыл шьобж хыльэхэр атещагъэхэу сымаджэхэр чэччим къащагъэхэм, Руслын Иэпилэгэу афэхъуным фэхъазыр. Отделением лут врачхэм операции хыльэхэр ашыхъэ зыхъукэ тигуучыгъэ кырагъэ-благъэ. Тшлогъэшэгъюу улчэрэтигъ апэрэ операциеу ышыгъагъэр ыгу къэкижыимэ.

— Адэ къэсэшэхъы, — ело Кыкыл Руслын. — Ар зими щыгъупшэрэп. Дэлжэхэе районым зыщыхъэхэрэ отделениеу врачи щыгъашэм гъэмэхэе уахтэм льешэу щыжьют зытэлом тэлкүл кындыригъэштагъэр. Кэлэцыкыу хэмээгээзэгээзагъэу угушилэн зыхъукэ сидигуу бэ къеуалэ. Гүшүлээм пае, къеучылуу ос кызесэхъе кыгъэшччимэ ахэр тэфэх. Гъэмафэми языгъэпсэ-фыгъю уахтэ къежээш мэзахэ охууфа урамым тетых, күшхэ-фачьэр, нэмыхыкыу кызэрэччэхъэхэр амалхэр агъэфедэх, хав-цэ-плацэхэр къяцакъэх. Отделением нахьи, пунктим щыжьют. Тигуучыгъэу ны-тихэм закыни-гъязээзэ Кэлэцыкыу сымэдже-

фэхи, ыкыл зеритыпэ зэхижьтэхэгъягъ. Къутэфэ 12 — 15 фэдэз хуучыгъэ, сыхьати 4-м ехъурэ ульоижыпэ титигъ. Гушуагъор, ежь ылъакъо тетэу сымэджэшчим члэкижыгъ. Аш фэдэ щысабэ къэлхын пльэ-кыщт, — къыуагъ Руслын.

Кэлэцыкыу фыкъонигъэхэм зыщыхъэхэрэ отделениеу врачи щыгъашэм гъэмэхэе уахтэм льешэу щыжьют зытэлом тэлкүл кындыригъэштагъэр. Кэлэцыкыу хэмээгээзэгээзагъэу угушилэн зыхъукэ сидигуу бэ къеуалэ. Гүшүлээм пае, къеучылуу ос кызесэхъе кыгъэшччимэ ахэр тэфэх. Гъэмафэми языгъэпсэ-фыгъю уахтэ къежээш мэзахэ охууфа урамым тетых, күшхэ-фачьэр, нэмыхыкыу кызэрэччэхъэхэр амалхэр агъэфедэх, хав-цэ-плацэхэр къяцакъэх. Отделением нахьи, пунктим щыжьют. Тигуучыгъэу ны-тихэм закыни-гъязээзэ Кэлэцыкыу сымэдже-

щым ителеграм-канал кээтхэнхэу къяджэ. Гузэжьогъу чылпэ ифэхэмэ зэрэзекштхэр, фыкъонигъэхэр кыемыгъэхъуягъэнхэмкэ анаэ зытырадзэн фаехэр, уз зэфэшхъафхэр щыгъэзэгъэнхэмкэ ашлэхтэм афэгъэхыгъэ къэбар гъэшлэгъонхэр аш рагьотэшт.

Адыгейим икъыгъэ медицинэ Иофышы купэу Херсон хэкум и Геническе район куагъэм хэтэу тэгэгээтил Кыкыл Руслын аш щыгъагъ. Кын хэфагъи Иэпилэгэу егъэгъотыгъэнр зэкэмни ашшэу аш елтыгъ ыкыл хэушхъафыгъыгъэ дээз операциер зыщыкэре шъольырим клоным кызэримыгъэштагъэр игушы-иэхэм къащыхигъэшчигъ.

— Иэпилэгэу зищыкэгъэ цыфхэм увроч зыхъукэ уишуагъэ ебгээжын фае. Апэ 2022-рэ ильэснэм шышхэлум и 12-м ныбжэ зиэхэм Иэзэнхэм врачи купым сахэтэу съкъули, мазэрэ съкъэтигъ. — Къытфэштэ врочам.

— Зэкэри зыфээзэгъэхээзэхъуу ашлэн фаер къагъэцэлгагъ. Сиофышыгъу хи-тургээ Закир Рагимовыр сиғуусэу Геническе район гупчэ сымэджэшчим истационар Иоф щытшагъ, мазэм кыкылоц нэбгыритум операцие 40 зырыз тшыгъэ. Аш нэмыхыкыу мызеклю-шьурэ сымаджэхэм адэжь ти-клоу къыхэкъыгъ. Шыгыкъэр плоштмэ, мыш щыпсэххэрэм бэшлагъэ ифэшьшош медицинэ Иэпилэгэу замыгъотыгъэр. Цыф бэдэдэ тиврачхэм къял-ллагъ. Чылпэ кын ифагъэхэм Иэпилэгэу афэхъуягъэнр, япсуныгъэ зэтегъэуцожыгъэнр зигуучыгъ. Ти и Лышхээу Кыумпыйл Мурат, тиврачхэм ялахышуу Иофым халхыагъ. Непэ кызэнсэгъэм къытфэ-разэхэр бэхэр телефоним кын-теох, гуфэбэненгъэ зыхэл гүшүлэхэр къытпагъохых.

2023-рэ ильэснэм жыныгъуа-кэм и 1 — 18-м Кэлэцыкыу хэм

яазэхэрэ медицинэм иофышыхэр зыхэт купым ягъусэу Руслын Геническе районым къэтыгъ. Аш кызэрэтифотагъэмкэ, къэралыгъо программэу кэлэцыкыу хэм диспансеризация ягъэкүгъэним фэгъэхыгъэр гъэцэлгээзэним епхыгъэу щыла-гъях. Мэфэ 18-м кыкылоц кэлэцыкыу 1100-рэ фэдизмэ япсауныгъэ изытет ауплэкүгъ, ящыкэгъэр ага-гъэ-тъогъ.

— Тызэлэлтигъэхэм уз зэфэшхъафхэр къащедгээшчигъэх, — къытфэштэ тигуучыгъ.

— Кэлэцыкыу хэм юлажээм ёлтыгъэу тапэлэ нахь куоу зыщаулэлэкүгъэтхээ в зыщыэзэштхээ юзаплэхэр афэдгээнэфагъ. Тиофишынкээ къытфэштэ юзэм-пымхэм ашыщхэр зыдэтхыгъэх, ежь сымэджэшчим иэлэхэр дгээфедагъэр. Аужырэ шалхэхэм адиштэрэ компьютер томографэу амьгээфедэу аш чэтигъэр Адыгейим псауныгъэр къеухумэгъэнимкэ и Министерствэ кыкылгээ юфишэм кытфызэтэригъеуцагъ. Аш лъашуу ишлэгъэшо къэлкүгъ.

Кыкыл Руслын Иофышы купэу Херсон хэкум и Геническе район куагъэм хэтэу тэгэгээтил Кыкыл Руслын аш щыгъагъ. Кын хэфагъи Иэпилэгэу егъэгъотыгъэнр зэкэмни ашшэу аш елтыгъ ыкыл хэушхъафыгъыгъэ дээз операциер зыщыкэре шъольырим клоным кызэримыгъэштагъэр игушы-иэхэм къащыхигъэшчигъ.

— Иэпилэгэу зищыкэгъэ цыфхэм увроч зыхъукэ уишуагъэ ебгээжын фае. Апэ 2022-рэ ильэснэм шышхэлум и 12-м ныбжэ зиэхэм Иэзэнхэм врачи купым сахэтэу съкъули, мазэрэ съкъэтигъ. — Къытфэштэ врочам. — Зэкэри зыфээзэгъэхээзэхъуу ашлэн фаер къагъэцэлгагъ. Сиофышыгъу хи-тургээ Закир Рагимовыр сиғуусэу Геническе район гупчэ сымэджэшчим истационар Иоф щытшагъ, мазэм кыкылоц нэбгыритум операцие 40 зырыз тшыгъэ. Аш нэмыхыкыу мызеклю-шьурэ сымаджэхэм адэжь ти-клоу къыхэкъыгъ. Шыгыкъэр плоштмэ, мыш щыпсэххэрэм бэшлагъэ ифэшьшош медицинэ Иэпилэгэу замыгъотыгъэр. Цыф бэдэдэ тиврачхэм къял-ллагъ. Чылпэ кын ифагъэхэм Иэпилэгэу афэхъуягъэнр, япсуныгъэ зэтегъэуцожыгъэнр зигуучыгъ. Ти и Лышхээу Кыумпыйл Мурат, тиврачхэм ялахышуу Иофым халхыагъ. Непэ кызэнсэгъэм къытфэ-разэхэр бэхэр телефоним кын-теох, гуфэбэненгъэ зыхэл гүшүлэхэр къытпагъохых.

2023-рэ ильэснэм жыныгъуа-кэм и 1 — 18-м Кэлэцыкыу хэм

Жанэ зэшыпхъухэм щытхъур къалэжьы

Шапсыгъэ къоджэ цыклоу Пэнэхэс ишылаклэ сид фэдэрэ лъэхьани гъэшэгъоныгъ. Мэдүү-мэштим, гъэсэнгъэм, медицинэм, социальнэ, культурнэ ыкли спортивнэ лъэныкъохэм мыш щыпсэухэрэм гъэхагъэхэр щашыхээ кырыклиугъэх.

Хэгъэгү зэошхом илтихъужьхэр тыгу къэдгээкъыжхэмэ, щытхъум иорден икавалерэу Шхъакумыде Мэсхүдэ ыкли Советскэ Союзым и Лыхъужье Шуцэ Абубэчирэ, ахэм ятьхъягъэхэм анэмисыгъялохеми, къашамыгъаклэ зэуагъэхэр къоджэ гупсэм бэу кыдэхыгъэх. Зэоуж ильэсхэм къоджэдэсхэм хъязмэтэу зэхэксуутагъэр зэтырагъяуцожыщтыгъ, зышхъамысъжхэу лажъэштыгъэх. Иофшэнэм и Быракь Плыжь иорденэу я II-рэ ыкли я III-рэ шъуашхэр зилэхэм якавалерэу, мэккумешши юу къизэрклоу Шхъэлэхью Аюб Хыис ыкль щысэу къепхьыми хъущт. Зэоуж пъэхъаным ар чанэу лажъагъэ, ишитхуу чыжьэу йугъэ.

2012-рэ ильэсийн чылэм мэхъанэшхо зилэ хъугъэ-шлагъэ къидэхъухьагь — адигэ унэгьо 12-у Шам къикыжыгъэхэр къизхагъетысхъажыгъэх. Апэрэ мафэхэм Пэнэхэс щылхэр ахэм іэпилэту афэхъугъэх, щылэнгъэм хэгъэгъозэжыгъянхэмкэ, урысыбэр ягъэшэгъэнэмкэ, унэ хъал-щылхэр афэугъягъэнхэмкэ яшуагъэ арагъякыгъ. Къэкошыгъыгъэхэм хабзэм унхэр афишыгъэх. Зэклэмки Пэнэхэс нэбгырэ 79-рэ къидэтысхъажыгъ. Ахэм ягууз зэхашшэу чылдэсхэм зи къатенагъэх.

Сирием къикыжыгъэ адигэхэм янахыбэр зэпэгүнэгъуух, зы хъаблэ тесых. Ильэсипшым къиклоц ахэр чылэм щылхыгъэ хъужыгъэх. Зэо-банэу къизхэкъижыгъэхэр, щынэгьо уахтэр зеранэхыгъ ыкли зыщагъэгъупшэжыгъ. Унагъомэ сабыйхэр къарахъухъажыгъ. Джырэхэхэр ахэр нэбгыри 150-рэ мэхъух. Ахэр адигабзэхэх, мэгүшүйх, аш даклоу арапыбзэр ашэ, урысыбзэри зерагъяшшагъ, инджылызыбзэм фэлазэхэри мымаклэу ахэтых.

Медицинэм зыфэзыгъээгъэ цыфхэмкэ Пэнэхэс апэрэхэм ашыл. Пэнэхэс мамыку къулыкъушлэпэм ишацэу Шхъэлэхью Эммэ бэмшлэу сзыздэгүшүйэм, иоф гъэшэгъонуу аш зэшүүхыгъэм сицгъэгъозагъ. Къоджэдэсхэм ашыцэу медицинэм гэсэнгъэ зилэхэм япчагъэх. Эммэ зэригъяшшагъ. Къизэрэнэфагъэмкэ, врач 14, гурит медицинэм гъэсэнгъэ зилэу иоф зышлэрэ нэбгыри 156-рэ ыкли джырэ уахтэм медицинэм феджэрэ студенти 8 чылэ цыклюм къидэхыгъ. Нэбгырэ ми-нитлум нахь маклэ зыщыпсэурэ

къуаджэмкэ ар зэрэбэм щечхэльэп. Ахэм зэу ашыц ильэс шэныкъом ехъурэ медицинэм фэлэхъягъэу, цыфыбэ зыгъэхъужыгъэу Шхъэлэхью Байзэт. Аш Краснодар дэт медицинэ институтыр къуухыгъ, къелэцыклю хирургическое отделением иординаторэу иофшэнэр ригъягъи, Мыеекуулэ дэт республикэ къелэцыклю сымэджехэйм иврач шхъаэлэнтэ нэссыгъ. Байзэт

мэлажьэ. Ар мамыкумэ яятноэр Урысые зэфэсэу Москва щыклогъагъэм идиипломант. Эммэ илшашаау Къоджэшъэо Симэ Яблоновскэм дэт іэзаплэм врач-офтальмологу ильэс 10 хъугъэу иоф щешэ. Район офтальмолог 1энатлэм ар ильэсийм иофшэнэр язэклэлэбэжьем иугъэхъягъэ.

Щылхэр а сэнхэхьатым фэшхъяф зымыльгъэхъяу, ягхэль къадэхъуным фэшл апэрэ ма-

шъэожьыемрэ янэ-ятэх. Тым инженер-технологуу пшъэдэкыжь зыхыре обществэу «БайРусым» щэлажьэ, ныр 2001-рэ ильэсийм къыщыублагъэу мамыку-гинекологу Яблоновскэ іэзаплэм ит. Арын фае пшъэшэжъягъэхэм яцыкгульгээ къыщегъягъэу медицинэ сэнхэхьатым зыкыфакуудынштыгъэр.

Янэ закъоп, къапышыхъэгъэ Бжышло Чэрим Индрисэ ыкъори ахэм щысэу ялагъ, ар Пышээ медицинэ академиим педиатриемкэ икафедрэ ипэшагъ, профессорыгъ. Пшъэшэжъягъэхэр еджэнэм егугъущыгъэх, ягхэль къадэхъуным ар ыльяпсэу зэрэштийр къагурууцштыгъ. Гурит еджаплэр дышэ медалькэ къаухыгъ, аш къыщымыуухэу предметхэм нахь куоу нэуасэ зыфашиным

джащ фэдэу чэхъагъ Файнэ, аш балл 268-рэ ригъэкъуугъагъ. Унагъом нэуасэ сзыфэхъум згъэшэгъуагъэ Афыпсыпэ дэсхэм ясабийхэр Пэнэхэс еджаплэм зэрэшдэжагъэхэр. Къизэрэчэшыгъэмкэ, пшъэшэхэм нахыжьыр къелэцыклю ыгыпилэм ратын фае зэхъум, а лъэхьаным ар зыдэтыгъэр гүнүүгэу куаджэу Пэнэхэс ары. ыгыпилэм еджаплэр къыкэлтийгъуагъ, сабийхэри зэбгырамыщхэу, джарэущтэу Пэнэхэс гурит еджаплэм гъэсэнгъээ дэгъу Ѣзызрагъэгъотынэу хъульэ.

Пшъэшэжъягъэхэм врач сэнхэхьатыр къыхахыгъэ къодыел, медицинэм ыльэнэнкъоэ научнэ иофшагъэхэр атхых, шэнынгъэлэж гъогум техъагъэх. Аш аш фэдэ лъэбэкъу зыдэгъэр анахыгъэу Рузан ары. Шэнынгъэ-практическэ конференциихэм ахэлажьэхээ зэшыпхъумэ заушэх, ашпъэрэ еджаплэм аш фэдэ иофхъабзэу Ѣзырагъэхийхэрэм язэхэцклох. Жанэ зэшыпхъухэр шэнынгъэ иофшагъэгъэ пчыагъэмэ яваторых, Урысые ичылпэ зэфэшхъафхэм яапшээрэ еджаплэм ашара-гъэклюрэ конференциихэм ахэлажьэх.

Статистикэм къизэриушхыатырэмкэ, техническэ пшъэрилльэу докторхэм, медицинэм иофышэхэм зэшүахырэм ипчагъэ хэхь зэпэйт. Жанэ зэшыпхъухэм яиофшагъэхэм къизэрэшигъэшыгъэмкэ, медицинэ учреждениехэм программахэхэр ящыклагъэх, цифровизациер псачуыгъэм икъеухуумэн хагъахьэмэ, гумэкыгъуабэ дэгээзэжыгъэ хъущт. Искусственнэ акылымрэ машиннэ егъеджэнэмрэ иофшэнэм хэхьонгыгъэхэр рагъэшынхэу ахэм алтытэ. Диагностикэр нахь псынкэлэу шыгъэнэмкэ цифровизацием ишогъэшхо къекошт.

Еджэн иоф закъомкэ Жанэ зэшыпхъухэр къэцүүхэрэп, ахэр псеушхъэхэр зыашыгъэу «Краснодог» зыцэлээ иэпилэту фэхъух. Тхылтыплэр къаугьоиш, атыш, аш къикэлхэрэхэр ахьшэр сабийхэм іэпилэгъу афэхъурэ фондуу «Миллион Родине» зыфилорэм фагъэхьы.

Жанэ унагьор зэрэпсау зыщызэрэгъоирэ мафэхэр мэктэдэх. Зэклэмии уахтэр афикуурэп, аш аш пае къэмийнэу ахэр шу зэрэлэгъуух, зэфэсакыжых. Зэшыпхъухэр ядэж зыклюхыхэрэм янэ-ятэхэм адэлэпилэх, ашынахыкъе Тимурэу ильэс 10 нахь зымынныжьымыуух итых.

Мы унэгьо зэгурьыж дахэр зыгъэгъурэм къыбгурэло Бислэланэрэ Заремэрэ ясабийхэм пьэшэу зэралылхэр, адрэхэми ар зэхашыгъыжы. Тэгүгэ Жанэ зэшыпхъумэ медицинэм гъэхэгъэшхохэр щашынхэу ыкли шапсыгъэмэ яшитхуу рагъэлонэу.

АКИЭГҮР Разиет.
Тэххутэммыкъуай.

Акэлэхъум яунэлэхъар зынхэй.

Урысые Федерацием изаслуженнэ врач. Аш илшашынтиу, ипхъорэлъфи врач хъугъэх, ишхъэлэгъусэу Аситет республикэ сымэджехэйм урологиимкэ иотделение ильэсипш пчыагъэ хъугъэу щэлажьэ. Шхъэлэхью Байзэт ышыпхъоу Дэхэмими Краснодар дэт сымэджехэйм медсестрау иоф щешэ, ежыр джыдэдэйм республикэ къелэцыклю сымэджехэйм шъобж зытешагъэхэм зыщялээхэрэ отделением ишацэу.

Шхъэлэхью Эммэу ыпшъэлкэ зигугуу къесшыгъэм медучилищи диплом плыжыкъэ къуухыгъ ыкли ильэс 44-рэ хъугъэу

фэхэм къашыублагъэу агуули ашхъяэли медицинэ гъэсэнгъэм зыратэу.

Унагъом ис сабийм дышэ медалькэ еджаплэр къуухыгъэу, аш үүж зыфэеэгъэ ашпъэрэ еджаплэм чэхъягъэу зызэхэхъярэм гушогъошоуух. Аш фэдэ гъэхъягъэхэр зэшитхууцхэмэ, зым адрэр үүж итэу ялэх хъумэ — ар гушогъо хьюрьшхуу. Аш фэдэх зигугуу къэшшытхэ Жанэ зэшыпхъухэу Рузанэ, Каринэ ыкли Файнэ.

Зэшхъэгъусэхэу Жанэ Бислэланэрэ Заремэрэ лақъомкэ Афыпсыпэ щылхэрэм зыгугуу къэшшытхэ Жанэ зэшыпхъухэу

фэшл репетиторхэр ахэм афаутыгъагъэх. Уахтэ лые къыдамыгъафуу пшъэшэжъягъэхэр зэрэгагъэдэжэштхэм ны-тыхэри пылтыгъэх, аш ежхэри къызэкэлтийгъэх. Аш зэфэхьысъжьэу фэхъягъэри къэнэфагъ: 2019-рэ ильэсийм Пышээ медицинэ академиим бюджет ахьшэхэдээжэнэу Рузанэ чэхъягъ, зэклэмки балл 260-рэ уштэйнхэмкэ ригъэкъуугъэу. 2020-рэ ильэсийм ашпъэрэ еджаплэм дэдэх джащ тетэу Каринэ чэхъягъ, аш уштэйнхэм балл 286-рэ ильэсийм ахэм ауух итэу ашпъэрэ еджаплэм ибюджетнэ яхь

«Шыу мафэр» Казань нэсыгъ

Тюрк лъэпкъхэм я 16-рэ Дунэе театральнэ фестивалэу «Науруз» зыфиорэр Казань щыкъуагъ. АР-м и Лъэпкъ театрэу И. Цэим ыцэ зыхырэр аш хэлэжьагъ.

Хъунхэмкэ фестивалыр амалышу.

Джащ фэдэу драмэм ыкы комедием я Къэралыго театэрэу К. Тенчуриным ыцэ зыхьэу Казань дэтым АР-м и Лъэпкъ театрэу И. Цэим ыцэ зыхырэм Дэрбэ Тимур ильесэ техигъэу «Шыу маф» зыфиорэ спектаклыр кышигъэльэгъуагъ. Къэндэлхэм лъэпкъ театрэхэм абзэкэ къагъэльэгъогэ спектакльхэр лъэшэу ашлогъэшэгъоньгэх.

АР-м и Лъэпкъ театрэ иарист нахыжъхэм ашыщэу, «Шыу мафэм» прокурорым ироль кышигъынэ, АР-м изаслуженна аристстэу Тхарькохъо Тевцожь фестивалэу зыхэлжэвэймкэ ишшошхэр кыриотыгъягъэх:

— Аш фэдэ зэхахъэхэм уахэлжээн фай. Нэмыкш шьольырхэм къарыгъэхэр ольгъух, узэршэ, аш гушуаэгэ кынхельхэ, зябгашэмэш шишигъу, унэктокъонэу, уисэнгаузыгъэ хэргэхъонэу уфай. Къэндэлхэр дахэу къитгэгъокыгъягъ. Спектаклым икэгъэльэгъон дэгъоу зыфэдгъэхъазырын тъэкъыгъ, амал къитати декорациехэм язэуцун изакьоми чэш-зымафэ тфыихыгъ. Тэш нахыбэрэ сценэр зыыгъыгъэ театрэхэм къахэгъягъэп. «Шыу мафэм» елтынхэу Казань щыпсүрэ адыгэхэр къэлгэгъягъ. Лъэпкъ театрэм исурэтышэу Сиху Рэмэзан ыпху Ѣыдэкъуауэу Казань дэс, ар унэгошоу зыхэсүм хэтхэр спектаклым къе-къолгэгъягъ. Артисту «Шыу мафэм» хэлажьэхэрэмкэ тишигъикэ етхыилэ дэгъоу зыкъэдгъэльэгъуагъ. Залым чэсигъэхэр лъэшэу Ѣгу къитфитеуауэхъ, зынэбгыри чэлкъижыгъягъ. Къэгъэльэгъоныр зытэухыми тамытуп-щэу, Ѣытхэу, кызэрэтфэрэзэхэр къаушыхатэу Ѣгу къитфитеуауэхъ.

Сыгу ымыштэу зы лъэнүкюо къыхэгъягъ — драматическэ искусствэм иеджэпэ-студиу Москва къикыгъэм А. Чеховым ильесэ техигъэу «Чэрэз чыгъхат» зыфиорэ спектаклэу кытигъэм инепэрэ къэгъэльэгъонэу (современная интерпретация) кышигъягъэр ары. Артистхэр ныкъотэгъигъэхэу плюми хъунэу сценэм къитхээштыгъях, узхырылтырэ чэшджанхэр ашыгъыгъягъ. Быслымэн шьольыр укъаклоу, фестивальри Темир Кавказым ишшолырхэм ятэхэрэхэм афэгъэшшошагъуэу зыхырэм, аш фэдэ къэгъэльэгъон кышигъынр эмыклоу кысшошы. Ар сэ сиеплтык! Алерэ едзгэгъор заухым, сыкъэтэджи сыкъычэгъыгъ.

Фестивалым икызэлхүүн фэгъэхьгъэ мэфэкэл пчыхээхахьем титеатрэ илофышэу Ацумыжь Адам «Хэбзэ дахэу тэ тхэлээр джащ фэд» зыфиорэ ордээр кышигъягъ. Фестивалым хэлжэгъэхэм таыхэштыгъягъ, гу кытлъятаау кысшошы.

АР-м итеатральном объединение ихудожественнэ пащэу Ацумыжь Рустам фестивалым пшээрлыгъяу илагъэхэмрэ аш елтыгъягъуэу Адыгэим и Лъэпкъ театра зэрэлжэхэрэмрэ зэфихысыжыгъ:

— Тетрэм ирепертуар зэфэшхъяфынэу щыт. Ау, ю хэмэлтэу, пшээрлыгъягъэр ныдэлтэйбэзм икъэхуумэн театрэри зэрэдэлжээн фаэр ары. Адыгабзэкэлэйрэ къэгъэльэгъонхэр Ѣылхэнхэ, адыгэ тхаклохэм атхыгъэ пьесэхэу ахэр Ѣытхынхэ фае. Адыгабзэкэлэйрэ къытхээхэхэхэйрэ къытдэхъуугъ. Кремлэм тыйдэхъягъ, ячылыг шхъялан тыйчэхъягъ, къалэм иурам пэпчэ тарихышхо пыль. А зэпстэур зыхэттэнэу, зэхэтшэнэу игъо тифагъ, ари зымыуасэ Ѣылхэн. Фестивальхэм театроведхэр, критикхэр ахэлжэх, режиссерхэм агъафедэрэ шыкъягъ-амалхэр ахэм зэфахысыжы, аш фэдэ десэхэр тишигъягъ. Москва къикыгъэм критикхэр, лъэпкъ театрэхэм я Ассоциации илъяклохэр фестивалым кышигъэфэсигъягъ. Ахэм зэпхыныгъэхэр адэтшыгъягъ, Ассоциацием тыхэхъанэу амалхэр аш кытитыгъ, ар тэркэхэхъоныгъэшшухэм якъежжапэхэхъ. Тапэкэ тэлтээхъанэу амалхэр аш кытитыгъ, ар тэркэхэхъоныгъэшшухэм якъежжапэхэхъ. Укъызшыхъуэ шьольырими цэрэйрэ ушьхын пльэкъыт, аш ишшошхэр ухьтэм диштэрэ амалхэр ары. Пшээрлыгъягъ, ахэр эшшотхынным ылж тит. Алерэ лъэбэкъухэри тыйчэхъягъ. А зэпстэур Ѣытхыншоу мэхъу Ѣылхэн тыйчэхъягъ. Республиком и Лъэпкъ театра Къумпэлэ Мурат Ѣылхэн тыйчэхъягъ, ынаэ кыттет, аш мэхъяшо ил, ашкэ лъэшэу тифээрэ.

ТЭУ Замир.

Сурэхэр: АР-м и Лъэпкъ театр.

Щылэкакэм игъэпсэклошхуагъ

Адыгейм зэльашэрэ и партийнэ ыкчи икъералыгъю йофышешхуагъу, революционерэу Хыхуратэ Шыханчэрье кызыхуугъэр ильэси 140-рэ зэрэхуугъэм фэгъэхыгъэ 1энэ хураау «Основатель государственности» зыфауагъэр АР-м и Лъепкъ тхыльеджаплэ щизэхащэгъагъ.

Йофхабзэм хэлэжьагъэх гуманитар уштывнхэмкэ Адыгэ республике институтэу Т. Кэращэм ыцэ зыхырэм ыкчи Адыгэ къералыгъю университетын яшэнэгъэлэххэр, коллежжэм ащеджэхэр, тхыльеджаплэ щизэхащэгъагъ.

1энэ хурааер лахицэу зэхэтигъ: тхыль къэгэлэгъэньонэу «Основатель государственности» зыфиоу Ш. У. Хыхуратэм ишынэгъэ фэгъэхыгъагъэр; Адыгэ телевидением и видеофильмэу «У истоков государственности Адыгей» цыфхэр егъэлпэгъэнхэр ыкчи темэ шыхааэу «Значение личности в истории и роль Ш. У. Хакурате в создании и становлении государственности Адыгей» кийотыкыгъэнэ.

1энэ хурааер шуфэс гущыэ кэеклэе кызызэуихыгъ Лъепкъ тхыльеджаплэ ѹофышэу Кучмэз Аминэт. Ильэпкъ паеклэ зыхыамсыжье зафэу лэжьагъэмэ Ш. У. Хыхуратэр зэрэшыгъагъэр аш кылотагъ. Аш пыдзагъэу тхыльеджаплэ ибиблиограф шыхааэу Александр Данильченкэм мэфэки къэгэлэгъэньонэу къагъехязырыгъэм щигъэгъозагъэх, Хыхуратэм ишынэгъэ адигэ лъепкъым щылеклэшу фыхэхыгъэним, къералыгъю лъапсэ Адыгейм егъэгъотыгъэним ишыпкъэу зэрэдлэхягъагъэр хигъэунэфыкыгъ. Мэлкэм тет тхыль зэфшыхафыбэхэм къагуатэрэм, ахэр анахэу адигэхэм гьогу нэфынэр хахынхэмкэ зишүагъе кэеклэгъэ лъэнхэхэр зыщыгъэунэфыгъэхэу зэрэшытим Данильченкэм пстэуми анаэ тырагийнэдэгээ. Шыпкъэгъэ ин зыхэлэу, иадигэ лъепкъ фишэрэр шломаклэу адигэ революционерэу Хыхуратэр зэрэшыгъагъэр тхыгъээзубытпэхэр ышызэ аш кыгытагъ. Мышынжъ ѹофшэклюшху, цыфхэр зильаплэу ыкчи адигэ лъепкъим шхыафит щылаклээр егъэгъотыгъэним Шыханчэрье ишынэгъэ зэрэшытим зэрэфигъэшьошагъэр, еджэгэгъэсагъеу зэрэшыгъагъэр, дунэееплъикэ хэхыгъэ зэрэшагъэр, иполитикэ шлоши-еплъикэхэр сидигъузаафэу Адыгэ автоном хэкум иззуклэшхохэм, иplenумхэм, игээзэт-журналхэм, анахэу журналау «Революция и горец», къызэршащириотыкыщыгъэхэр кийгэтихыгъ. Адыгэ лъепкъими Ш. Хыхуратэр лъэшэе ильэпкъа.

Гущылэр лъигъэкотагъ тарихъ шэнгэхэмкэ докторэу, АРИГИ-м тарихымкэ иотдел ишашу Ацумыжъ Казбек. Хыхуратэ Шыханчэрье шлошэхыгъэр, лъепкъыр гьогу

зафэ тещэгъэнхэмкэ, щылеклэпсэукишум кыфшэгъэнхэмкэ ышлагъэр кэзэгъэ гори имыиэу кыхэутыжыгъэнэ, томи 3 хью кыдэгэккыгъэнир игъо зэрилъэгъурэр аш кылыагъ. Щынэгъэм сидигъуи хилэгээ-зэфенчагъэр кыззребэхырэр, ауми, шыыпкъэр сидигъуи кызэрчэшыжыгъэр кыхигъэшыгъ. Адыгэ хэхэмкэ апарэ пащэу аш зэрэшыгъагъэр, Адыгэ хэхэмкэ докторэу Пэкшо Нурубий, АР-м иврахчэм яобштэвэ итхаматэу, врач-урологэу Сиху Евгений, гуманитар уштывнхэмкэ Адыгэ республике институтэу Т. Кэращэм ыцэ зыхырэм инаучнэ ѹофышэу Агыржынанкъо Симхан.

Козэ Ш. Хыхуратэм адигэхэм щылеклэ лъапсэр зэрафигъэпсыгъэр аш кылотагъ. Ш. Хыхуратэм исаугъэт тикъэлэ шхьанааэу Мыекуулэ изы гупчэу къэлэ вокзалим дэжэ зэрэшагъуцугъэр зэлуклэм хэлажэхэрм ишо щыпкъеу альээтуугъ.

1энэ хурааер хэлэжьагъэх АКъУ-м тарихымкэ ифакультет идеканэу, тарихъ шэнгэхэмкэ докторэу Пэкшо Нурубий, АР-м иврахчэм яобштэвэ итхаматэу, врач-урологэу Сиху Евгений, гуманитар уштывнхэмкэ Адыгэ республике институтэу Т. Кэращэм ыцэ зыхырэм инаучнэ ѹофышэу Агыржынанкъо Симхан.

Ныгъэхэр зэришэштыгъэхэр, охтэ кэеклэ Адыгейм мышэныгъэр щагъэкодын зэральэхэгъэр ыкчи колхоз щылаклээр зэрэшызэтэрагъэуцаагъэм лъэшэу яшыагъе кызэрэхэгъэр кылыагъ.

Лъепкъ тарихъ-культурнэ кэенным и Фондэу «Кээн» зыфиорэм игъэцэклэо пащэу Чэмышо Гъазый ичыплэгъу лы

Ш. Хыхуратэм чыплэ хэхыгъэ щыфшыгъэн зэрэфаем 1энэ хурааер хэлэжьагъэхэм дырагъэштагъ.

Хыхуратэр революционершуугъ, Адыгэ хэкум иапэрэ секретарыгъ. Хыхуратэ Шыханчэрье мэлыльфэгъум и 28-м (жъоныгуяклем и 10-м), 1883-рэ ильэсэм куаджэу Хаштыку кыщыхуугъ. 1898-рэ ильэсэм Шапсыгъэ училищэу Пэнэхэс кыщызэуахыгъяэхэм еджэныр щыригъэжэхэр, ар кызеухым, Пшизэ дээ-фельдшер еджаплэу Екатеринодар дэтэй щеджагъ. Ильэс 20 ынбыжьэу революции ѹофшэнэхом фежьагъ, РКП (б)-м 1920-рэ ильэсэм щеэжэгъэу хэтигъ. Граждан заом ыкчи Совет хабзэр Пшизэ зыщагъэуцугъэм ауж Хыхуратэр ишыпкъеу лъепкъ хызыметэм изэтегъэпсхажын фежьагъ.

1922-рэ ильэсэм Черкес (Адыгэ) автоном хэкур щылэхуугъ, хэку исполкомын иапэрэ тхаматэу щытыгъ, Адыгэ хэкум и ВКП (б) икомитет иапэрэ секретарыгъ.

1938-рэ ильэсэм чьэпьюгъум и 5-м Москва Кремльм ислымэджэш идунаи щихъожыгъ, чьэпьюгъум и 10-м къалэу Краснодар щагъэтэлъыгъ. Адыгэ лъепкъым ыкъо клаэ зыщеджэгъэ фельдшер-мамыку еджаплэ, къалэм изы урам ыцэ афэусыгъэнэу къэлэ Советын унашто ышыгъагъ. Ау зыщымылэжым тешэгъэшхо щымылэу, 1938-рэ ильэсэм, Ш. У. Хыхуратэр я 9-рэ хэку партийнэ конференциин щаумысигъагъ, «гый ѹофшэнэй» ѿшшыгъэу алуу. Джашыгъум гъэшонигъэ хэлээу зыщагъэтэлъыгъэгэ чыплэри агъэкодыгъагъ, ёцэклэ зэджэгъэхэх урамхэри нэмыхыцэклэ зэблахууцугъагъэх.

Охтабэ тешэгъэгъэу Ш. У. Хыхуратэр аухынжыгъ ыкчи тигъэгъазэм ыкчи, 1967-рэ ильэсэм кыщыкэдзагъэу ыцээро хууцугъэ. Къалэхуу Краснодар, Мыекуулэ иурамхэм ашынхэм ыцэ ахы, ыпшэклэ кызыэрэхуагъэу, республикэн икъэлэ шхьааэ саугъэт щыфагъэуцугъ. Тарихыр — гъозэлэин, анахэу ар етлани лъепкъим ышхье кырыкыуагъэр къызьиотыкыу щитмэ.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.
Сурэтхэр: А. Йашын.

Хурааер хэлажэхэрэп еллыгъэх. Адыгейм икъералыгъю гъэпсыкэ ылъапсэ щыгъэгъэ лыншум ишынэгъэ ыкчи ѹофшэкэлэгъэр аш кэеклэу кышилтэгъыгъ. Зыкэрысигъэ 1энэхор, ипхээнтэлэкү цыфхшом инэпэлхэу Лъепкъ музеим кызэршагъэгъэрэхэр кыалотагъ. Фильмим хэлэжьагъэр шэнгэгъэлэжэйэу Пэнэштуу Аскэр. Цыфхые зафэр, зигъашэ ильэпкъ фэзгъэшьошагъэр ипкыкынэу зэрэшмытыр, къиним пэшүе-

Ветеранхэм я Мыекъопэ къэлэ Совет ишаа югудзэ, тарихъ шэнгэхэмкэ кандидатэу, АКъУ-м икъэлэгъаджэу Нэджыкъо Схъатбый гущыэ кэеклэ кышыгъ. Ш. У. Хыхуратэм ишынэгъэ, адигэхэр шлунгим кыхэшгъэхэмкэ зэрэзшыхамсыжыгъэхэр, кабинетим исуу зэрэшмысыгъыгъэр, Адыгэир зэфэдэкэ кызыэрэспиклухажыгъэр аш хигъэунэфыкыгъ. Цыфхэм ягуmekl-guklaexer ыкчи яшоигъо-

гъэсагъэу, адигэ лъепкъым шурхалэлэу фэзилжыгъэ ышшхэ кырыкыуагъэм, зыщымылэжэх юхимыхыкылэ зэрэдээзэхуагъэхэр, игуу амышыкыэ, педтехникими, урами ыцэлээ зэдхажэхэм атирахыжхы, ишээ зэрэриджэгүхээр кылыагъ. Ау уахтэе тешли, хэти ичыплэ зэригъотыжыгъэр, цыфхыер ипкыкынэу, бъэктэдэни эзэршымытыр аш ишисэу ылъытагъ.

Адыгэ лъепкъ тарихъым

Шапхъэхэр

ЯплІэнэрэу зэхащэ

Физкультурэ-спорт комплексэу «Іофшіэнным ыкІи зыкъеухъумэжыным сафэхъазыр» зыфиорэм итхамафэ мэкъуогъум и 19-м щегъэжьагъэу и 25-м нэс Мыекъуапэ Ѣыклошт.

Шапхъэхэр зыты зыштоигъохэр республикэ стадионэу «Зэкъошнгъэм» къеклолэнхэ, пчэдэйж-

ми пчыхъэми заушетын альэ-кышт.

Шапхъэхэр зэрифэшъуашэу

зытыхъэрэм дышъэ, тыжын ыкІи джэрз бгъехалхъэхэр аратыщих.

Іофтхъабзэм хэлэжъэштхэм

мэкъуогъум и 18-м нэс зарагэ-тхын альэкъыщт. Мыш фэгъэхын гъэигъэкъотыгъэ къебар ижүү-гютэшт къалэу Мыекъуапэ физическэ культурэмкэ ыкІи спортымкэ и Комитет исоциальна хъыттуу.

2023-рэ ильэсымкэ мы іоф-тхъабзэр яплІэнэрэу зэхащэ. Непэрэ мафэм ехъулэу ащ хэлэжъэнхэу Адыгейим икъэлэ шъхъалэ Ѣыпсэурэ нэбгирэ 72-мэ зарагъэтхыгъ.

**Зэхээшагъэр
ыкІи къыдээ-
гъэкъырэ:**
АР-м лъэпкъ Йоффхэм-
кэ, Іжыб къэралхэм
ащыпсэурэ тильэпкъ-
гъухэм адьярэз эзпхы-
ныгъэхмкэ ыкІи
къэбар жуугъэм
иамалхэмкэ и Комитет

Адрессыр:
385000
къ. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер
зыдэшырэ:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм
къайхырэ А4-кэ заджэхэрэ тхъапхэу
зипчагъэкэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээ, шрифтыр
12-м нахь цыкунэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэкъегъэлжых.

E-mail: adygoe@mail.ru

Зыщашихъятыгъэр:
УФ-м хэутын Йоффхэмкэ, телерадиокэтын-
хэмкэ ыкІи зэлъы-
Іэсыккэ амалхэмкэ и Министерствэ
и Темир-Кавказ
Чыпэ гъэйоры-
шапл, зэраушыхъятыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэ
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Зэкъэмкэ
пчагъэр
4246**
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1001

Хэутыним
узыккэтихэнэу
щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Зыщыхаутыгъэхэу
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхъалэр
Мэцлээкъо С. А.

Редактор шъхъалэм
игуадзэр
Тэу З. Дз.

Пшъэдэкъыж
зыхырэ
секретарыр

Тхарькохъо А. Н.

Тенис цыкIур

Апэрэ чыпIиплI къахъыгъ

Адыгейим испортсменхэм апэрэ чыпIиплI къащыдахыгъ Апшеронскэ районым ѢыкIогъэ зэнэкъокъухэм.

Зыгъэпсэфыгъо уахътэр

Гъэмэфэ Іофтхъабзэхэр

Тэхъутэмыкьое районым испорт еджаплэу N 2-м иллыклохэр поселкэу Инэм дэт гурыт еджаплэу N 2-м ихэкIагъэх.

Гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо уахътэм ехъулэу мыш къышызэуахыгъэ лагерым спорт Іофтхъабзэ ѢыкIогъэхъ. Ащ лагерым иот-рядих хэлэжъагь.

Клэлэцыкъухэм апае спорт эстафетэхэр зэхащагъэх, ахэм шуухъафтын дэгъухэр ары-

лъыгъэх. Зэфэхысыжхэм ялтытыгъэу анахь дэгъухэр къэнэфагъэх. Ахэр командахэу «Юпитер», «Лучики» ыкІи «Космостарс». Нэмийк лъэнкъохэмкэ анахь лъэшхэр къыхагъэшыгъэх, пстэуми шуухъафтынхэр афа-гъэшьошагъэх.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр БЗЭШУ Асхъад.